

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
 /Калинич І.В./
«31» серпня 2020 року

**СИЛАБУС ДО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА
«ТОПОГРАФІЧНА. КОМПЛЕКСНО-ГЕОГРАФІЧНА»**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
За освітньою програмою	Географія
Статус освітнього компоненту	обов’язковий

Назва	Навчальна практика «Топографічна. Комплексно-географічна»
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі	Микита Михайло Михайлович Лета Василь Васильович Салюк Мар'яна Романівна
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	mykhailo.mykyta@uzhnu.edu.ua vasyl.leta@uzhnu.edu.ua maryana.salyuk@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1795
Мова викладання	Українська
Тривалість	4,5 кредити ЄКТС / 135 годин
Обсяг	135 годин: 45 годин – самостійна робота студента; 90 годин – індивідуальна робота.
Формат курсу	Очний
Анотація	Навчальна практика «Топографічна. Комплексно-географічна» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності "Географія" і є одним із базових практичних компонентів в системі природничо-географічних наук. Студенти набувають практичних вмінь та навичок географічних досліджень в польових умовах; ознайомлюються із технікою топографічного картографування території; набувають умінь користуватися основними геодезичними приладами й виконувати найпростіші топографічні зйомки, будувати профілі й складати топографічні плани місцевості; вчать аналізувати форми рельєфу, геологічні відклади, ґрунти, природно-територіальні комплекси на місцевості, розробляти оптимальні маршрути польових досліджень; набувають умінь з підготовки звіту за результатами виконаних польових географічних досліджень, ведення польової документації та звітних матеріалів; ознайомлюються із методикою та технікою виконання аналітичних досліджень; використання результатів досліджень для об'єктивної оцінки стану навколишнього середовища.
Ключові слова	Полові географічні дослідження, геологічні процеси, ґрунти, рельєф, ендегенні процеси, екзогенні процеси, навколишнє середовище, краєзнавство тощо.
Мета та цілі практики	Метою навчальної практики «Топографічна. Комплексно-географічна» є закріплення теоретичних знань, отриманих студентами при вивченні теоретичної частини навчальних дисциплін протягом першого року навчання, ознайомлення з методикою географічного картографування та набуття практичних навиків в організації і проведенні польових географічних досліджень. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

	ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 9. Здатність працювати автономно. ЗК 10. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах. ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтно-оболонки. ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах. ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації. ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності. ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси. ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.
Прореєквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з навчальних курсів освітньої програми «Географія»: ОК 2.2 “Загальне землезнавство”; ОК 2.1 “Інформатика з основами геоінформатики”; ОК 2.3 “Топографія з основами геодезії”; ОК 2.4 “Геологія загальна та історична”; ОК 2.8 “Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів”; ОК 2.14 “Основи екології” ОК 2.23 “Рекреаційна географія”; ОК 1.4 “Історія та культура України”
Очікувані результати	Студенти мають знати основні принципи і методи організації польових географічних досліджень; методи й методику на підготовчому, польовому та камеральному етапах; правила безпечного виконання робіт - ПРН 1, 2 Знати будову геодезичних приладів та методику проведення теодолітної зйомки та нівелювання місцевості - ПРН 6 Знати природні умови району практики: геологічну і геоморфологічну

	будову, гідрогеологічні умови, ґрунтовий покрив; оволодіти методикою проведення геологічних, геоморфологічних, гідрологічних, метеорологічних ґрунтознавчих досліджень - ПРН 4, 7 Знати сучасний рослинний покрив та тваринний світ території дослідження, закономірності поширення рослинності залежно від біотичних, абіотичних та антропогенних чинників - ПРН 3, 7 Знати ландшафтну будову території дослідження, відстежувати антропогенні трансформації ландшафтних комплексів - ПРН 9 Опрацювати головні напрямки і системи заходів у галузі охорони довкілля; головні напрямки використання природного та демографічного потенціалу території та шляхи його вдосконалення - ПРН 10 Знати методику краєзнавчих досліджень; опрацьовувати краєзнавчу інформацію про Закарпаття та Рахівщину зокрема - ПРН 5 У процесі проходження практики студенти повинні уміти орієнтуватися на місцевості; користуватися основними геодезичними приладами й виконувати найпростіші топографічні зйомки; складати топографічні плани місцевості; вести польову документацію, польовий щоденник - ПРН 2, 6 Визначати і описувати гірські породи та мінерали; описувати геологічні процеси; описувати геологічні розрізи; визначати морфологічні особливості форм рельєфу; виявляти взаємозв'язки між фізико-географічними умовами, рельєфом і геологічною будовою - ПРН 9 Уміти закладати ґрунтові розрізи, в польових умовах визначати основні типів ґрунтів; здійснювати морфологічний опис ґрунтового профілю; відбирати ґрунтові зразки для лабораторних аналізів - ПРН 7 Вміти визначати та рекомендувати головні напрями і системи заходів у галузі охорони довкілля.; аналізувати вплив антропогенної діяльності на вертикальну та горизонтальну структуру природних комплексів - ПРН 4 Вміти опрацьовувати зібраний фактичний матеріал, узагальнювати його; проводити камеральну обробку одержаних матеріалів; складати звіт за результатами досліджень; укладати тематичні карти-схеми - ПРН 10, 11 Подавати комплексну краєзнавчу характеристику території за визначеним планом; опрацьовувати матеріали краєзнавчого змісту (історичні, фондові, статистичні, картографічні, літературні, довідкові) - ПРН 8
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися	Словесні методи – лекція, бесіда, диспут, розповідь, пояснення. Наочні методи – виконання індивідуальних робіт, усне опитування, ситуаційні завдання прикладного характеру, ілюстрації, демонстрації, презентації, реферати. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності – контроль за самостійною та індивідуальною роботою студентів. Інтегровані (універсальні) методи. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності – поточне опитування, захист звіту, захист практики, підсумковий контроль – диференційований залік.
Необхідне обладнання	Технічні засоби: дидактичні матеріали (електронний варіант лекцій, комплексні контрольні роботи; презентації тощо); технічні пристрої (мультимедійні апарати, стенди, моделі, Інтернет ресурси) для пред'явлення дидактичного матеріалу; - пакети завдань для модульного та підсумкового контролю; система віртуального навчання «Moodle». Обладнання: атласи, прилади і матеріали Кабінету геології, карти.

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Розподіл балів																																																												
	1. Щоденник , оформлений на спеціальному бланку університету, у якому повинна бути коротко і конкретно описана виконана студентом робота за період практики (10 балів);																																																												
	2. Індивідуальне завдання полягає в опрацюванні тем, які студентам роздаються під час підготовчого етапу та веденні польового щоденника, заповненого згідно методичних рекомендацій (має містити нотатки під час екскурсій, опис рельєфу, геології, типів ґрунту, ґрунтоутворюючих порід району практики, екологічної ситуації тощо) (20 балів);																																																												
	3. Самостійна робота студента полягає в опрацюванні тем, які наведені в пункті 6.2. (10 балів).																																																												
	4. Звіт практики , оформлений у форматі А4 повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, аркуші звіту повинні бути зшиті (має містити розділ матеріалів проходження усіх розділів практики, поточні щоденні записи, висновки та список літератури (30 балів);																																																												
	5. Захист практики відбувається після її завершення. Засобом оцінювання практики є диференційований залік у формі усної перевірки засвоєних знань та практичних навичок. Під час захисту відбувається презентація результатів виконаних розділів практики та оцінювання зведеного звіту (30 балів).																																																												
	Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни																																																												
	<table><tr><th rowspan="2">Вид діяльності здобувача вищої освіти</th><th colspan="2">Підготовчий етап</th><th colspan="2">Польовий етап</th><th colspan="2">Камеральний етап</th></tr><tr><th>Кількість</th><th>Максимальна кількість балів (сумарна)</th><th>Кількість</th><th>Максимальна кількість балів (сумарна)</th><th>Кількість</th><th>Максимальна кількість балів (сумарна)</th></tr><tr><td>Виконання індивідуального завдання</td><td>1</td><td>10</td><td>1</td><td>5</td><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>Виконання самостійної роботи</td><td></td><td></td><td>1</td><td>5</td><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>Ведення щоденника практики</td><td>1</td><td>5</td><td>1</td><td>5</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Робота над звітом практики</td><td></td><td></td><td>1</td><td>15</td><td>1</td><td>15</td></tr><tr><td>Захист практики</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td>30</td></tr><tr><td>Разом</td><td>2</td><td>15</td><td>4</td><td>30</td><td>4</td><td>55</td></tr></table>						Вид діяльності здобувача вищої освіти	Підготовчий етап		Польовий етап		Камеральний етап		Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Виконання індивідуального завдання	1	10	1	5	1	5	Виконання самостійної роботи			1	5	1	5	Ведення щоденника практики	1	5	1	5			Робота над звітом практики			1	15	1	15	Захист практики					1	30	Разом	2	15	4	30	4	55
	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Підготовчий етап		Польовий етап		Камеральний етап																																																							
		Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)																																																						
Виконання індивідуального завдання	1	10	1	5	1	5																																																							
Виконання самостійної роботи			1	5	1	5																																																							
Ведення щоденника практики	1	5	1	5																																																									
Робота над звітом практики			1	15	1	15																																																							
Захист практики					1	30																																																							
Разом	2	15	4	30	4	55																																																							
Критерії оцінювання підсумкового контролю																																																													
Підсумковий контроль знань – диференційований залік, проводиться у формі усної перевірки знань, перевірка польового та камерального щоденників, виконання індивідуальної та самостійної роботи (написання рефератів та підготовки презентації), групового звіту.																																																													
Підсумковий контроль, форма	Диференційований залік у формі усної перевірки знань																																																												
Програма практики	Підготовчий етап Інструктаж з техніки безпеки, вступне заняття, отримання загального та індивідуальних завдань. Ознайомлення із літературними джерелами, фондovими та																																																												

картографічними матеріалами, які стосуються території проходження практики.

Теми індивідуальних завдань:

1. Фізико-географічна характеристика Закарпатської області.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика Рахівського району.
3. Еколого-географічний аналіз районів Закарпатської області.
4. Природні умови Рахівського району.
5. Природні умови Карпатського біосферного заповідника.
6. Природні умови окремих заповідних масивів Карпатського біосферного заповідника.
7. Природні умови НПП «Синевир».
8. Природні умови Ужанського національного природного парку.
9. Геолого-геоморфологічна будова Рахівського району.
10. Геолого-геоморфологічна будова Міжгірського району.
11. Екосистеми Карпат.
12. Букові праліси Карпат.
13. Рослинний та тваринний світ Карпат.
14. Ґрунти Українських Карпат.
15. Ґрунти Закарпаття.
16. Ландшафти Українських Карпат.
17. Антропогенні Ландшафти.
18. Етноси Українських Карпат та Закарпаття.
19. Особливості проведення теодолітного та тахеометричного знімання. Нівелювання території.

Польовий етап

Виїзд до Карпатського біосферного заповідника.

Проходження розділів практики.

1. Геолого-геоморфологічний розділ практики.

- отримати навички і уміння виконання польових та камеральних робіт під час геологічних досліджень території проходження практики;
- ознайомити з геологічною будовою, рельєфом, проявом сучасних морфодинамічних процесів (карст, суфозія, зсуви, лінійний розмив, площинна ерозія тощо) території проходження практики;
- ознайомити з методикою геолого-геоморфологічного картографування, зокрема: описувати геологічні розрізи; описувати елементи залягання гірських порід; локалізувати джерела підземних вод; визначати морфометричні характеристики рельєфу; виявляти зв'язки рельєфу з геологічною будовою; аналізувати ділянки розвитку сучасних морфодинамічних процесів.
- аналізувати отримані у польових умовах геологічні та геоморфологічні дані.

2. Ґрунтознавчий розділ практики.

- сформулювати у студентів практичні навички по визначенню факторів ґрунтоутворення, ґрунтоутворюючих порід, типів ерозії ґрунтів;
- вивчити методи практичного польового і камерального дослідження різних типів ґрунтів району практики та вміти аналізувати одержані матеріали;
- навчитися здійснювати морфологічний опис ґрунтів;
- аналізувати ступінь антропогенного впливу та відстежувати деградаційні процеси у ґрунтах;
- вивчити стан ґрунтів Закарпатської області та території КБЗ зокрема.

3. Екологічний розділ практики.

- закріпити набуті теоретичні знання з курсу «Основи екології»,

	- набути практичний базис для вивчення дисципліни «Біогеографія» на 2 курсі; - здобути навички та оволодіти методами біогеографічних досліджень у польових умовах; - відстежувати екологічну ситуацію регіону проходження практики; - навчити студентів досліджувати рослинний покрив певної території шляхом збирання та опрацювання фактичного матеріалу, його узагальнення; - оволодіння методикою опису фітоценозів, присвоєння назв асоціаціям та виділення меж їхнього поширення; - аналізування особливостей флористичного складу та фітоценотичного різноманіття території; - встановлення закономірностей просторового поширення рослинності на досліджуваній території залежно від біотичних, абіотичних та антропогенних чинників. 4. Гірський і ландшафтний розділ практики. - закріпити набуті теоретичні знання з курсу «Загальне землезнавство»; набути практичний базис для вивчення дисципліни «Ландшафтознавство з основами ландшафтної екології» на 2 курсі; - сформувані у студентів конкретні уявлення про географічний ландшафт та його морфологічні одиниці як об'єкт дослідження комплексної фізичної географії; - знайомство з ландшафтною будовою території, горизонтальною та вертикальною структурою ландшафтів; - ознайомитися із закономірностями висотної диференціації в горах, з типовими і унікальними природними територіальними комплексами Карпат; - набути навичок організації та проведення багатоденних пішохідних маршрутних досліджень; - здійснити пішохідні навчально-ознайомчі маршрути: КБЗ – с. Богдан. – с. Луги. – хутір Говерла – сідловина Петрос-Говерла – г. Говерла КБЗ – с. Богдан – с. Луги – долина р. Біла Тиса – оз. Бребенескул. 5. Краєзнавчий розділ практики. - закріпити та поглибити набуті теоретичні краєзнавчі знання про Закарпатську область та окремих її територій; - ознайомитись з методикою краєзнавчих досліджень; - моральне, естетичне, патріотичне виховання студентів, розширення їхнього світогляду і розвиток пізнавальних інтересів, через пізнання та вивчення самотутньої історії етносів Українських Карпат та Закарпаття; - вивчення природи, історії, населення, побуту, культури, архітектури, звичаїв, традицій, традиційного природокористування, господарства території практики та Закарпаття загалом; - здійснити ознайомчу навчальну екскурсію територією Карпатського біосферного заповідника, в м. Рахів та навколишні населені пункти. Екскурсія в Музей екології гір, Географічний центр Європи. - відвідати головні історико-культурні та архітектурних пам'ятки; вивчення демографічних особливостей та побуту населення території; знайомство з звичаями та традиціями населення; знайомлення з туристичною інфраструктурою та рекреаційним комплексом регіону. 6. Топографічний розділ практики. - закріплення і поглиблення знань з курсу «Топографія з основами геодезії»; - набуття навичок самостійного виконання польових і камеральних
--	--

	топографічних робіт; - навчити здійснювати геодезичні вимірювання та застосування цих знань при виконання завдань топографічної зйомки території та нівелювання території; - створення знімальної основи; розкладання теодолітного ходу; прокладання ходу технічного нівелювання; топографічні зйомки; теодолітна зйомка; тахеометрична зйомка; - складання та оформлення топографічного плану. Камеральний етап Оформлення звіту. Захист практики. Підсумковий контроль. 1. Опрацювання результатів власних спостережень, картографічних та літературних джерел. 2. Оформлення та оцінювання самостійної роботи студента. 3. Написання звіту про практику (змістовність, оформлення) питання). 4. Захист звіту та практики (захист, відповіді на питання).
Література для вивчення	1. Богуцький А., Богуцький О., Волошин П., Верніковський В. Породоутворюючі мінерали і гірські породи: Лаб. Практикум. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1998. – 68 с. 2. Волошин П. Методичні рекомендації з геолого-геоморфологічного розділу загальноєкологічної практики (для студентів 2 курсу географічного факультету спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»). – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка. – 2009 – 61 с. 3. Геоморфологічний розділ навчальної комплексної фізико-економіко-географічної практики студентів географічного факультету: методичний посібник / Я.С.Кравчук, М.І.Іваник, Н.І.Карпенко – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 2002. 4. Ковальчук І.П. Стаціонарні, напівстаціонарні та еспериментальні дослідження ерозійних процесів. -Львів, 1992. 5. Маринич О.М. Фізична географія України: Підручник / О.М. Маринич, П.Г.Шищенко – 3-е вид., стер. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2006. – 511 с. 6. Кіт М.Г. Морфологія ґрунтів. Основи теорії і практикум: Навчальний посібник / М.Г. Кіт. – Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 232 с. 7. Назаренко І.І. Ґрунтознавство: Підручник / І.І. Назаренко, С.М. Польчина, В.А. Нікорич. – Чернівці, 2008. – 400 С. 8. Позняк С.П. Чинники ґрунтоутворення / С.П. Позняк, Є.Н. Красеха. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. – 400 с. 9. Позняк С.П., Красеха Є.Н., Кіт М.Г. Картографування ґрунтового покриву / С.П. Позняк, Є.Н. Красеха, М.Г. Кіт. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 500 с. 10. Полевой определитель почв / [упорядкув., Полупан Н.И. і ін.]. – К.: Урожай, 1981. – 320 с. 11. Воронов А. Г. Биogeография с основами экологии: Учебник / А. Г. Воронов, Н. Н. Дроздов, Д. А. Криволицкий, Е. Г. Мяло. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2003. – 408 с. 12. Кукурудза С.І. Біogeографія. Підручник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. - 504 с. 13. Геренчук К.І. та ін. Польові географічні дослідження: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1975. — 246 с. 14. Полевые практики по географическим дисциплинам / Под ред. В. А. Исаченко. – М. : Просвещение, 1980. – 224 с. 15. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття / С. С. Поп. – Ужгород: Вид. «Карпати», 2009. – 340 с.

	16. Природа Закарпатської області / За ред. К.І. Геренчука. – Львів: Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1981. – 156 с. 17. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології. Підручник. - К.: Либідь, 1993. - 224 с. 18. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство: Теорія і практика. Навчальний посібник / В. М. Гуцуляк. – Чернівці: Книги-XXI, 2008. – 168 с. 19. Міллер Г.П. Ландшафтознавство: теорія і практика. Навч. посіб. / Г. П. Міллер, В. М. Петлін, А. В. Мельник. - Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. - 172 с. 20. Афанасьєв О. Є. Краєзнавча практика: Навч. посіб. / О. Є. Афанасьєв, О. В. Троценко. – Д.: Моно-Літ, 2011. – 126 с. 21. Кушнір Б. Г. Закарпаття, Срібна Земля : путівник-довідник. – Ужгород: Карпати, 2002. – 64 с. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття / С. С. Поп. – Ужгород: Вид. «Карпати», 2009. – 340 с. 22. Природні багатства Закарпаття / Упоряд. В.Л. Боднар. - Ужгород: Карпати, 1987. - 284 с. 23. Тиводар М. Закарпаття: народознавчі роздуми. – Ужгород: Карпати, 1995. – 208 с. 24. Геодезія / Загальна ред. С.Г. Могильного і С.П. Войтенка. – Донецьк, 2003. – 458 с. 25. Інженерна геодезія: підручник / Войтенко С.П.–К.: Знання, 2009.–557 с. 26. Умовні знаки для топографічних планів масштабів 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500. – К.: Міністерство екології та природних ресурсів України, 2001. – 255 с. 27. Методичні вказівки до проведення навчальної геодезичної практики /Шипулін В.Д, Шевчук М.С.. – Харків: ХДАМГ, 2003 р. 28. Калинич І.В., Ничвид М.Р., Калинич І.І. Топографія. Лабораторний практикум 2020. 29. Калинич І.В., Стасюк В.І. Топографічна карта та вимірювання на ній. Навчально – методичний посібник 2006. 30. Калинич І.В., Стасюк В.І. Ничвид М.Р.Калинич І.І.Номенклатура карт і планів Навчально – методичний посібник 2012.
Питання для підсумкового контролю	Засобом оцінювання практики є диференційований залік у формі усної перевірки засвоєних знань та практичних навичок. Під час захисту відбувається презентація результатів виконаних розділів практики: - звіт практики; - щоденник практики; - робочі записи; - представлення виконаної самостійної та індивідуальної роботи.